

– Anya, nézd, már csak egy kicsi kell, és elérem! – rikkantja boldogan.

Levegőt venni sem merek, nem hogy megmozdulni. Görcsösen szorítom a bokáját, ami ugye, teljesen fölösleges. Ha leesik, akár előre, akár hátra, biztosan nem bírom elkapni a lendület és a súly eme összefüggésében. Újra elképzelem magamat meg őt. És beugrik, honnan jöhetett neki az ihlet. Hétvégeken lovagolni jár, és Szellőn, a meglehetősen terjedelmes és nyugodt terápiás pónin szokott felállni. Ez

rám nézve persze nem túl hízelgő hasonlóság, de mindegy, csak épen lejusson.

Most jól fülön rúgott a jobb lábával, de a jajgatásomat elnyomja a boldog kiáltása.

– Anya, nézd, négy ágat szedtem, és mind leveles!

A szemüvegem előtt 2 milliméterrel megpillantom a ronda, összeaszott tavalyi fáleveleket, az orromban érzem a nyírfa jellegzetes illatát, és valahogy átjár a diadal érzése.

A napokban olvastam újra Homoki Nagy Katalin Lábrázó című

írását. Egy megállóban várakozó kisgyerek unalmában rázogattja a lábát, amivel senkinek sem árt ugyan, de az őt kísérő felnőttek korholják, zavaróan feltűnőnek ítélik ezt. Amikor felteszik a kérdést a gyerekeknek, hogy lát-e más lábrázót is a környéken, az író dacosan és lelkesen beszáll lábat rázni.

Sokat gondolkodtam azon, vajon Jézus velünk tartana-e ágat szedni, és azt hiszem, csatlakozna.

Füller Tímea

Könyvismertető

Gromon András JÉZUS ÉS AZ EVANGÉLISTÁK

Félreértések, félremagyarázások

(Elpídia Kiadó, Dunakeszi, 2020)

Gromon András semmilyen értelemben sem tekinthető hagyományos teológusnak. Aki valamelyest tájékozott az elmúlt harminc év magyar katolikus közéletében, tudhatja, hogy számára a teológiai gondolkodás nem földtől elrugaszkodott akadémikus vitákat, hanem egész egzisztenciáját mélyen meghatározó szembesülést és szembesítést jelentett. Nem tanszéki pozícióért, doktori címekért és más tudományos elismerésekért dolgozik, hanem azért, hogy minél jobban megértse és másokkal is megértesse mindazt, amit felismert Jézusnak a szinoptikus evangéliumokból kikövetkeztethető alakjából és tanításából. Sosem próbált tudományoskodón érvelni vagy írni, hanem mindig arra törekedett, hogy a lehető legtöbb megértsék véleményét, amelyet csakis érvek formáltak, de tekintélyek soha.

Legújabb könyvében a szinoptikusokhoz írott három vaskos kommentárja tartalmának egy részét rendezte tematikus tanulmányokba azzal a szándékkal, hogy az olvasó könnyebben áttekinthető formában találkozhatson az elemzésekkel. A tanulmányokat találó címek teszik könnyen azonosíthatókká: „Jézus tiltásai – avagy a kemény Jézus”, „Családelles Jézus?”, „Aki »az agyára mentek« Jézusnak”, „A retusálás nagymestere – Hogyan változtatta meg Lukács az általa átvett Márk-szövegeket?”. Maguk a tanulmányok egytől egyig az evangéliumok szö-

vegének rendkívüli mélységű ismeretéről és eredeti görög nyelven történt tanulmányozásáról tanúskodnak, és bár valóban sokat merítenek az említett kommentárokból, a jól fókuszált tematikus egységek újra és újra ráébresztik az olvasót a jézusi örömmüzenet (vagy az azt félreértelmező hagyomány) valamely új aspektusára.

A Szerző négy fejezetre osztotta írásait. Az első fejezetbe sorolt tanulmányok „magáról Jézusról” szólnak, a másodikban az evangélisták Jézushoz fűződő kapcsolata, a harmadikban pedig a szinoptikusok egymáshoz való viszonya a fő szempont. Az utolsó rész a Nyelvészet címet kapta – ebben azokat a szövegelemző módszereket és nyelvtani észrevételeket mutatja be a Szerző, amelyekkel dolgozva szentírástudományi és teológiai következtetéseket tehet. Minden egyes írás szembenéz a hagyományos szentírás-értelmezésekkel, és így minket is arra készít, hogy szembenézzünk azokkal az elképzelésekkel (hiedelmekkel? rögzült sémákkal?), amelyek bennünk élnek az evangélistákról és Jézusról, vagy más összefüggésben: emberről és Istenről.

E rövid ismertetőben legyen elég egyetlen példa, amely rávilágít arra, hogy mennyire fontos Gromon András munkája. A „Nyelvészet” fejezet egyik rövid írásában (364-370. o.) a Szerző alapos kutatómunkával cáfolja meg Mt 5,3 jól ismert és szinte minden modern

fordításban követett értelmezését („Boldogok a lelki szegények”), amikor számba veszi a „lélek” (*pneuma*), a *tó pneumatici* kifejezés, valamint a „szegény” (*ptókhosz*) előfordulásait az evangéliumokban. Megállapítja, hogy e vitás szöveg-helyet kivéve a *tó pneumatici* minden előfordulása Isten Lelkére vonatkozik, ahogy a *ptókhosz* is minden körülmények között anyagi (és sosem „lelki”) szegénységet jelent, ezért javasolja az alábbi értelmezést: „Boldogok, akik a Lélek ösztönzésére [lettek] szegények”. Miért terjedt el mégis a „lelki szegények” fordítás? A Szerző szerint ennek lélektani és ideológiai okai vannak, hiszen sokkal kényelmesebb úgy érteni ezt a mondatot, hogy boldogok, akik „üres kézzel állnak az Isten előtt”, vagy akik „mindent Istentől várnak”, mert e hozzáállás képviselőinek végtére semmi dolguk sincs. Aki viszont a Szentlélek hatására önként vállalja a tényleges anyagi szegénységet és a társadalmi kicsiséget, arra nézvést e döntés kemény következményekkel jár, sőt tudatos cselekvést követel tőle. Ez az igazi „szűk kapu” (234. o.), amelyen be kéne mennünk.

A Szerző vallomása szerint „nem sok újdonság van” munkájában (7. o.). Szerénysége tiszteletre méltó, ám indokolatlan. Jézus tanításában sincs semmi újdonság, csak éppen kétezer éve nemigen ismerjük, és még kevesebben követjük.

Bajnok Dániel